

Інформаційно-аналітична записка

На виконання пункту 3 Порядку і напрямів використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 22.04.2013 № 300, та пункту 5 Порядку здійснення контролю за виплатою винагороди авторам технологій та/або їх складових, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.05.2013 № 351, Міністерство освіти і науки України узагальнило інформацію, надану головними розпорядниками бюджетних коштів – п'ятьма національними академіями наук і 63 органами державної влади.

Передачу технологій та інших об'єктів права інтелектуальної власності, як і в минулому році, здійснювали заклади вищої освіти (далі – ЗВО), установи, підприємства та організації, які підпорядковані Національній академії наук України – 4 установи, Національній аграрній академії наук України – 28, Міністерству освіти і науки України – 11 ЗВО, також про трансфер технологій, виконаних за бюджетні кошти відзвітувала Національна поліція України, Міністерство оборони України та Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України.

За наданою інформацією, протягом 2020 року укладено 1809 договорів про трансфер технологій, що на 2,3 % менше, ніж минулого року. Обсяг коштів, які буде отримано під час реалізації договорів про трансфер, становить 214,43 млн грн, що на 72,43 млн грн (тобто на 33,8 %) більше, порівняно з попереднім звітним роком. У середньому вартість одного договору Міністерства освіти і науки України становить 36,48 тис. грн, що у 5,3 рази менше у порівнянні з попереднім роком, Національної академії наук України – 87,99 тис. грн, що у 3 рази менше у порівнянні з 2019 роком, Національної академії аграрних наук України – 44,57 тис. грн, що на 62,6 % менше у порівнянні з попереднім звітним роком.

У звітному році вперше подали інформацію про діяльність у сфері трансферу технологій Міністерство оборони України та Національна поліція України. Середня вартість одного договору Міністерства оборони України у 2020 році складає 16751,31 тис. грн, а Національної поліції України – 46,51 тис. грн.

У сільському господарстві більшість технологій та об'єктів права інтелектуальної власності (далі – ОПІВ) було передано за напрямами «Тваринництво» та «Вирощування однорічних і дворічних культур». Лідерами з трансферу серед установ НААН у 2020 році є Інститут рибного господарства НААН, ННЦ «Інститут землеробства», Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН, Інститут продовольчих ресурсів НААН та ННЦ Національний науковий центр «Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова».

ЗВО та наукові установи, що передавали технології у промисловість, належать до Національної академії наук України та Міністерства освіти і науки України. Установами Національної академії наук найбільшу кількість технологій передано за напрямами «Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук» та «Дослідження й експериментальні розробки у сфері біотехнологій». Розробниками цих технологій, як і у минулі роки, є Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України, Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона НАН України. У звітному році

технології також передавали Інститут надтвердих матеріалів ім.В.М.Бакуля НАН України та Інститут металофізики ім.Г.В.Курдюмова НАН України.

Серед ЗВО, що належать до сфери управління МОН, найбільше було передано технологій за напрямом «Дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук», «Дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук» та «Електромонтажні роботи». Лідером з передачі технологій, як і минулого року, є Одеський національний економічний університет.

За договорами про трансфер технологій надійшло 218,74 млн грн, що більше, ніж у 2019 році на 51,05 %. З них використано на розвиток інноваційної діяльності, виплати авторам технологій та особам, що здійснюють трансфер технологій 29,65 %.

Відносні частини використання коштів, отримані від трансферу технологій та інших об'єктів права інтелектуальної власності (далі – ОПІВ) за напрямами розвитку інноваційної діяльності та трансферу технологій, а також відсоткову зміну обсягу коштів, витрачених на ці напрями (еластичність/приріст) представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка використання коштів за напрямами використання коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій, направлених на розвиток інноваційної діяльності та трансферу технологій у 2019 та 2020 рр.

Напрямок використання коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій	Частка від використаних коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій, за роками		Відсоткова зміна обсягу коштів, витрачених на напрям у 2019 та 2020 роках
	2019	2020	
1	2	3	4
проведення досліджень із створення і трансферу технологій та/або їх складових	64,89 %	27,49 %	-76,91 %
проведення технологічного та економічного аудиту	інформація не збиралась	0,72 %	–
проведення оцінки науково-технічного рівня технологій та/або їх складових як об'єкта комерціалізації	інформація не збиралась	7,90 %	–
забезпечення доступу до пошукових баз даних з патентною, ліцензійною та економічною інформацією	інформація не збиралась	0,003 %	–
здійснення заходів щодо патентування, зокрема закордонного патентування, а також забезпечення правової охорони технологій та/або їх складових	0,56 %	0,53 %	-48,05 %

Продовження таблиці 1

1	2	3	4
підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації фахівців з питань інтелектуальної власності та трансферу технологій	0,30 %	0,06 %	-88,68 %
організація просування технологій та/або їх складових на ринок шляхом їх демонстрації на виставкових заходах, здійснення їх рекламування за допомогою Інтернету, соціальних мереж, радіо, телебачення	інформація не збиралась	0,89 %	–
закупівля інструментів, обладнання та устаткування, необхідних для проведення тестування, прототипування, проведення експериментальних досліджень, створення та випробування дослідних зразків, виготовлення моделей	2,40 %	10,95 %	+148,38 %
проведення тестування, прототипування, експериментальних досліджень, виготовлення моделі або дослідного зразка та здійснення їх випробування, сертифікації	інформація не збиралась	12,39 %	–
набуття прав на об'єкти права інтелектуальної власності	14,18 %	1,01 %	-96,13 %
створення та забезпечення функціонування інноваційних структур, створених організацією-розробником	6,63 %	0,19 %	-98,44 %

Кошти, отримані від трансферу технологій та інших ОПІВ, не використовувались на забезпечення створення та функціонування стартапів, створених шляхом ліцензування організацією-розробником.

Слід зазначити, що адаптивні карантинні обмеження, пов'язані із пандемією COVID-19 в Україні, та запровадження повних локдаунів у м.Києві і низці областей України у 2020 році, зокрема і під час звітнього періоду, діяльність у сфері трансферу технологій уповільнилась і мала відмінності порівняно із минулими роками. Так, наукові установи і ЗВО у звітньому році переважно передавали не готові технології, а результати досліджень та розробок. Також карантинні обмеження на збирання та переміщення людей не дали змогу науковим установам та ЗВО використати більшу частку коштів на підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації фахівців з питань інтелектуальної власності та трансферу технологій. Серед позитивних моментів варто відзначити зростання витрат на закупівлю інструментів, обладнання та устаткування, необхідних для проведення тестування, прототипування, проведення експериментальних досліджень, створення та випробування дослідних зразків, виготовлення моделей, тобто наукові установи та ЗВО використали можливість оновити свою інфраструктуру та обладнання.

ВІДОМОСТІ

органів державної влади, Національної академії наук України та національної галузевої академії наук про напрями використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету, і виплату винагороди авторам таких технологій у 2020 році

Назва показника	Код рядка	Кількість	Обсяг коштів, тис. грн.	Найменування організації-розробника - власника майнових прав на технології/технологію
1	2	3	4	5
Укладені протягом звітнього року договори про трансфер технологій, усього, з них:	110	1809	214430,89	x
організаціями-розробниками-власниками технологій	111	1809	214430,89	x
Передані технології, які раніше не передавались, усього, з них:	120	663	x	x
Замовником(ами) - власником(ами) технологій за областю призначення згідно з: КВЕД ¹ (за структурою коду ХХ.Х) <u>01.1</u>	121	16	x	Національна академія аграрних наук України
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>01.4</u>	122	49	x	Національна академія аграрних наук України
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>62.01</u>	123	1	x	Національна поліція України
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>72.10</u>	124	538	x	Національна академія аграрних наук України
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>72.11</u>	125	2	x	Національна академія наук України
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>72.19</u>	126	9	x	Національна академія наук України
КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>84.22</u>	127	2	x	Міністерство оборони України
організаціями-розробниками-власниками технологій за областю призначення згідно з: КВЕД (за структурою коду ХХ.Х) <u>10.71</u>	140	1	x	Харківський державний університет харчування та торгівлі

1	2	3	4	5
КВЕД (за структурою коду XX.X) <u>10.89</u>	141	2	x	Харківський державний університет харчування та торгівлі
КВЕД (за структурою коду XX.X) <u>14.14</u>	142	1	x	Київський національний університет технологій та дизайну
КВЕД (за структурою коду XX.X) <u>15.11</u>	143	1	x	Київський національний університет технологій та дизайну
КВЕД (за структурою коду XX.X) <u>15.20</u>	144	2	x	Київський національний університет технологій та дизайну
КВЕД (за структурою коду XX.X) <u>25.60</u>	145	1	x	Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"
КВЕД (за структурою коду XX.X) <u>33.20</u>	146	1	x	Харківський державний університет харчування та торгівлі
КВЕД (за структурою коду XX.X) <u>36.0</u>	147	1	x	Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"
КВЕД (за структурою коду XX.X) <u>43.21</u>	148	3	x	Харківський державний університет харчування та торгівлі
КВЕД (за структурою коду XX.X) <u>46.73</u>	149	1	x	Київський національний університет технологій та дизайну
КВЕД (за структурою коду XX.X) <u>46.90</u>	150	1	x	Харківський державний університет харчування та торгівлі
КВЕД (за структурою коду XX.X) <u>71.20</u>	151	1	x	Київський національний університет технологій та дизайну
КВЕД (за структурою коду XX.X) <u>72.10</u>	152	3	x	ДВНЗ "Приазовський державний технічний університет"
КВЕД (за структурою коду XX.X) <u>72.11</u>		2	x	Інститут мікробіології і вірусології ім.Д.К.Заболотного НАН України

1	2	3	4	5
КВЕД (за структурою коду XX.X) <u>72.19</u>	153	15	x	Національний університет біоресурсів і природокористування України Сумський національний аграрний університет ТОВ НВФ "КРИПТОН" ТОВ "Укрспецконсалтинг" Інститут електрозварювання ім.Є.О.Патона Національної академії наук України Інститут надтвердих метеріалів ім.В.М.Бакуля НАН України Інститут металофізики ім.Г.В.Курдюмова Національної академії наук України
КВЕД (за структурою коду XX.X) <u>72.20</u>	154	7	x	Одеський національний економічний університет
КВЕД (за структурою коду XX.X) <u>74.9</u>	155			Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"
КВЕД (за структурою коду XX.X) <u>85.3</u>	156	1	x	Харківський торговельно-економічний інституту Київського національного торговельно-економічного університету
КВЕД (за структурою коду XX.X) <u>85.4</u>	157	3	x	Горлівський інститут іноземних мов ДВНЗ "Донбаський державний педагогічний університет"
Загальна сума коштів, на яку протягом року укладено договорів про трансфер технологій, у тому числі:	200	x	218735,81	x
Загальна сума коштів, на яку протягом року укладено договорів про трансфер технологій	201	x	183437,12	x

1	2	3	4	5
Загальна сума коштів, одержаних протягом року у вигляді періодичних виплат (роялті)	202	x	27743,79	x
Загальна сума коштів, одержаних протягом року у вигляді разових виплат (роялті)	203	x	7452,50	x
Загальна сума коштів, одержаних протягом року від передачі виключних майнових прав інтелектуальної власності	204	x	102,40	x
Використання коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій, усього, з них за напрямками:	210	x	64864,49	x
1) розвиток інноваційної діяльності та трансферу технологій:	220	x	47135,85	x
проведення досліджень із створення і трансферу технологій та/або їх складових, у тому числі:	230	462	17830,77	x
патентних	231	90	12945,12	Київський національний торговельно-економічний університет Національний науковий центр "Інститут землеробства НААН" Інститут зрошуваного землеробства Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН Національний науковий центр "Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова" Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення НААН

1	2	3	4	5
				Інститут сільського господарства Західного Полісся НААН Інститут сільського господарства Північного Сходу НААН Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція НААН
патентно-кон'юктурних	232	59	877,71	Національний науковий центр "Інститут землеробства НААН" Національний науковий центр "Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова" Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення НААН Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН
маркетингових	233	313	4007,95	Національний науковий центр "Інститут землеробства НААН" Інститут водних проблем і меліорації НААН Інститут зрошуваного землеробства НААН Національний науковий центр "Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова" Державна установа "Інститут зернових культур НААН" Інститут картоплярства НААН Інститут розведення і генетики імені М.В. Зубця НААН

1	2	3	4	5
				Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція НААН
проведення технологічного та економічного аудиту	240	174	464,20	Одеський національний економічний університет Селекційно-генетичний інститут – Національний центр насіннезнавства та сортовивчення НААН
проведення оцінки науково-технічного рівня технологій та/або їх складових як об'єкта комерціалізації	250	89	5122,30	Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О. Соколовського" Поліська ДС ННЦ "Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О. Соколовського" Національний науковий центр "Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова" Інститут овочівництва і баштанництва НААН Інститут рибного господарства НААН
забезпечення доступу до пошукових баз даних з патентною, ліцензійною та економічною інформацією	260	1	2,00	Інститут водних проблем і меліорації НААН
здійснення заходів щодо патентування, зокрема закордонного патентування, а також забезпечення правової охорони технологій та/або їх складових, у тому числі:	270	309	345,66	x
в Україні	271	309	345,66	ДВНЗ "Приазовський державний технічний університет"

1	2	3	4	5
				Національний науковий центр "Інститут землеробства НААН" Національний науковий центр "Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова" Інститут картоплярства НААН Інститут овочівництва і баштанництва НААН Державна дослідна станція птахівництва НААН Інститут продовольчих ресурсів НААН Інститут сільського господарства Західного Полісся НААН
за межами України (із зазначенням назви країни, в якій здійснюється патентування)	272	0	0,00	x
підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації фахівців з питань інтелектуальної власності та трансферу технологій, у тому числі:	280	14	41,00	x
забезпечення участі співробітників у тренінгах та семінарах з питань трансферу технологій та/або їх складових	281	14	41,00	Інститут зрошувального землеробства НААН Інститут сільського господарства Західного Полісся НААН Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція НААН
організація просування технологій та/або їх складових на ринок шляхом їх демонстрації на виставкових заходах, здійснення їх	290	113	575,30	Національний науковий центр "Інститут землеробства НААН" Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського

1	2	3	4	5
рекламування за допомогою Інтернету, соціальних мереж, радіо, телебачення				господарства" Інститут зрошувального землеробства НААН Інститут водних проблем і меліорації НААН Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН Національний науковий центр "Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова" Державна установа "Інститут зернових культур НААН" Інститут овочівництва і баштанництва НААН Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН
закупівля інструментів, обладнання та устаткування, необхідних для проведення тестування, прототипування, проведення експериментальних досліджень, створення та випробування дослідних зразків, виготовлення моделей	300	138	7105,90	Харківський державний університет харчування та торгівлі Національний університет біоресурсів і природокористування України Київський національний торговельно-економічний університет Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу Національний науковий центр "Інститут землеробства НААН" Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства"

1	2	3	4	5
				Інститут водних проблем і меліорації НААН Інститут зрошувального землеробства НААН Національний науковий центр "Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова" Державна установа "Інститут зернових культур НААН" Інститут овочівництва і баштанництва НААН Інститут садівництва НААН Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН Полтавська ДСГДС Інституту свинарства і агропромислового виробництва НААН Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція НААН
проведення тестування, прототипування, експериментальних досліджень, виготовлення моделі або дослідного зразка та здійснення їх випробування, сертифікації	310	380	8033,68	Національний науковий центр "Інститут землеробства НААН" Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН Національний науковий центр "Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова" Державна установа "Інститут зернових культур НААН" Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН

1	2	3	4	5
				Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція НААН
набуття прав на об'єкти права інтелектуальної власності з них:	320	927	652,55	х
патенти	321	496	176,10	Київський національний університет технологій та дизайну Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О. Соколовського" Поліська ДС ННЦ "Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О. Соколовського" Національний науковий центр "Інститут землеробства НААН" Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН Державна установа "Інститут зернових культур НААН" Інститут овочівництва і баштанництва НААН Інститут олійних культур НААН Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН Інститут садівництва НААН Інститут тваринництва степових районів імені М.Ф. Іванова "Асканія-Нова" –

1	2	3	4	5
				Національний науковий селекційно-генетичний центр з вівчарства Інститут продовольчих ресурсів НААН Інститут сільського господарства Західного Полісся НААН
ліцензії на використання винаходів	322	38	407,20	Інститут зрошуваного землеробства НААН Державна установа "Інститут зернових культур НААН" Інститут садівництва НААН Інститут продовольчих ресурсів НААН
корисні моделі	333	9	47,30	Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу Національний науковий центр "Інститут землеробства НААН" Інститут овочівництва і баштанництва НААН Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН Інститут сільського господарства Західного Полісся НААН Закарпатська державна сільськогосподарська дослідна станція НААН
промислові зразки	334	0	0,00	x
ноу-хау	335	384	21,95	Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН
створення та забезпечення функціонування інноваційних структур, створених організацією-розробником	340	15	123,10	x

1	2	3	4	5
у тому числі:				
інноваційні бізнес-інкубатори	341	0	0,00	x
бізнес-акселератори	342	0	0,00	x
стартап-школи	343	0	0,00	x
центри трансферу технологій	344	12	115,60	Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН Державна установа "Інститут зернових культур НААН"
коворкінги	345	0	0,00	x
хаби	346	0	0,00	x
інше (вказати)	347	4	7,50	Харківський торговельно-економічний інституту Київського національного торговельно-економічного університету
забезпечення створення та функціонування стартапів, створених шляхом ліцензування організацією-розробником у тому числі:	350	0	0,00	x
навчання	351	0	0,00	x
менторство	352	0	0,00	x
інкубаційні програми	353	0	0,00	x
надання у користування інноваційного простору	354	0	0,00	x
пошук інвесторів	355	0	0,00	x
розроблення бізнес-плану	356	0	0,00	x
розроблення бізнес-моделі	357	0	0,00	x
2) виплата винагороди авторам технологій та/або їх складових за договорами про	360	548	3802,20	x

1	2	3	4	5
трансфер технологій, середня ставка якої становить <u>37,5</u> %				
		8	51,90	Харківський державний університет харчування та торгівлі
		8	11,87	Київський національний університет технологій та дизайну
		2	16,00	ДВНЗ "Приазовський державний технічний університет"
		5	17,008	Національний університет біоресурсів і природокористування України
		2	5,80	Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
		7	258,30	Одеський національний економічний університет
		1	7,00	Харківський торговельно-економічний інституту Київського національного торговельно-економічного університету
		2	32,49	Національна поліція України
		7	679,70	Національна академія наук України
		1	0,40	Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О. Соколовського"
		154	621,30	Національний науковий центр "Інститут землеробства НААН"
		4	51,00	Національний науковий центр "Інститут механізації та електрифікації сільського господарства"

1	2	3	4	5
		10	70,00	Інститут зрошуваного землеробства НААН
		134	270,99	Національний науковий центр "Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова"
		9	1,10	Інститут овочівництва і баштанництва НААН
		107	480,00	Інститут рослинництва ім. В. Я. Юр'єва НААН
		13	23,50	Інститут садівництва НААН
		3	94,50	Миронівський інститут пшениці імені В.М. Ремесла НААН
		35	763,08	Інститут рибного господарства НААН
		15	293,90	Інститут продовольчих ресурсів НААН
		6	16,50	Інститут сільського господарства Західного Полісся НААН
		10	10,00	Інститут сільського господарства Північного Сходу НААН
		5	25,90	Донецька державна сільськогосподарська дослідна станція НААН
3) виплата винагороди особам, що здійснюють трансфер технологій, середня ставка якої становить <u>8,6</u> %	370	156	2931,95	
		2	2,00	ДВНЗ "Приазовський державний технічний університет"
		3	10,167	Національний університет біоресурсів і природокористування України
		4	1232,70	Національна академія наук України

1	2	3	4	5
		59	1183,7	Національний науковий центр "Інститут ґрунтознавства і агрохімії ім. О. Соколовського"
		4	15,5	Національний науковий центр "Інститут землеробства НААН"
		2	1,7	Національний науковий центр "Інститут виноградарства і виноробства імені В. Є. Таїрова"
		4	90,8	Інститут луб'яних культур НААН
		10	197	Інститут овочівництва і баштанництва НААН
		40	163,1	Інститут садівництва НААН
		26	2,8	Полтавська ДСГДС Інституту свинарства і агропромислового виробництва НААН

На виконання пункту 3 Порядку і напрямів використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 22.04.2013 № 300, та пункту 5 Порядку здійснення контролю за виплатою винагороди авторам технологій та/або їх складових, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.05.2013 № 351, Міністерство освіти і науки України протягом 2014–2021 років узагальнює інформацію, надану головними розпорядниками бюджетних коштів – національними академіями наук, міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади.

Протягом цих років було укладено 21820 договорів про трансфер технологій на загальну суму 825,82 млн грн. Найбільша кількість договорів була укладена у 2014 році, але найбільший обсяг коштів за укладеними договорами було отримано у 2020 році – 218,74 млн грн (рис. 1). В аналізованій період простежується тенденція до збільшення обсягу коштів, отриманих за укладеними договорами про трансфер технологій з одночасним зменшенням кількості укладених договорів.

Рисунок 1 – Кількість укладених договорів про трансфер технологій на загальну суму в період з 2014 по 2020 рік

Зазначену вище тенденцію можна пояснити збільшенням середньої вартості одного договору про трансфер технологій (рис. 2). Так, найбільша середня вартість одного договору про трансфер технологій була досягнута у 2020 році і вона складала 118,17 тис. грн, що у 1,7 рази вище порівняно із вартістю договору у 2019 році. Найменша ж середня вартість була відзначена у 2014 році – 12,20 тис. грн. Незважаючи на зниження середньої вартості одного договору про трансфер технологій у 2018 році з ймовірністю 83 % можна говорити про стійку тенденцію до збільшення середньої вартості одного договору про трансфер технологій в аналізованій період і таку ж динаміку в майбутньому (рис. 3).

Рисунок 2 – Кількість укладених договорів та середня вартість одного договору в період з 2014 по 2020 рік

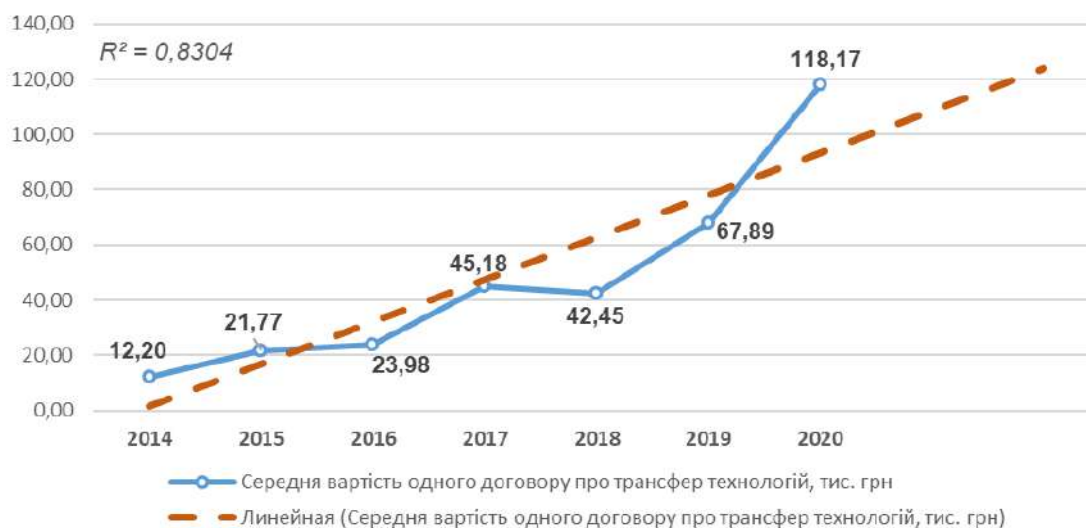

Рисунок 3 – Динаміка зміни середньої вартості одного договору про трансфер технологій та лінійний прогност середньої вартості одного договору у майбутньому

За сім років, у період з 2014 по 2020 роки, за договорами про трансфер технологій надійшло 838,48 млн грн, динаміка надходження яких та обсяги їх використання в досліджувані роки представлена на рис. 4. Найбільша сума за договорами про трансфер технологій надійшла у 2019 та 2020 роках і вона складала 125,48 млн грн та 218,74 млн грн, відповідно, найменша у 2014 році – 64,90 млн грн. Найбільшу суму коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій було використано у 2017 та 2019 роках і вона складала 110,30 млн грн та 118,99 млн грн, відповідно.

Вочевидь, адаптивні карантинні обмеження, пов'язані із поширенням COVID-19 в Україні, мали вплив на динаміку використання коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій у 2020 році.

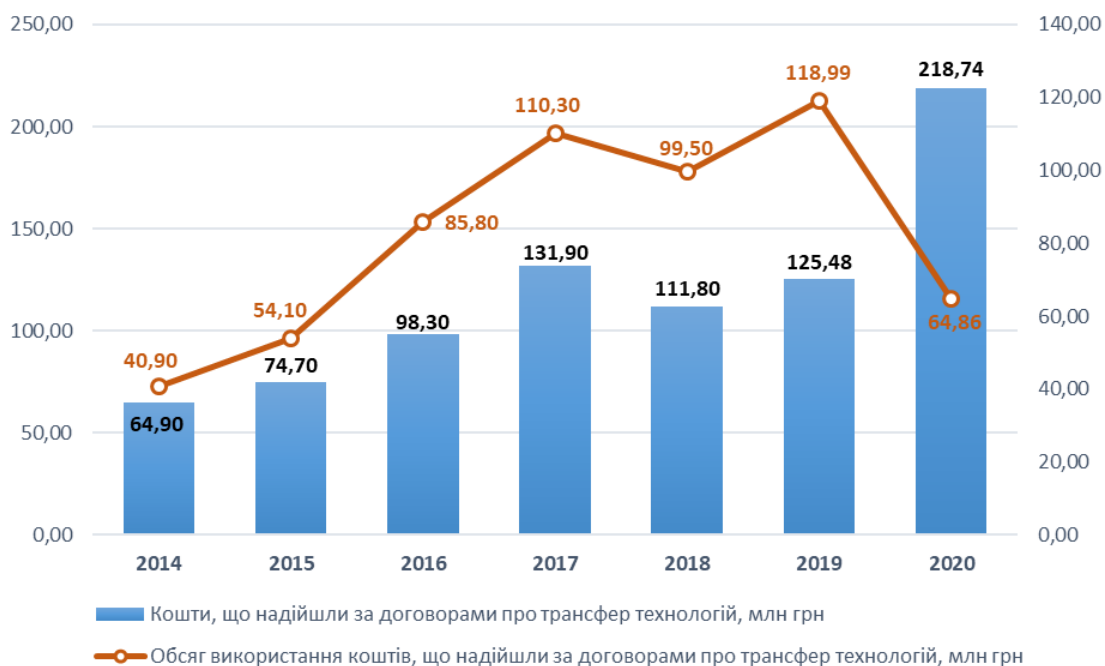

Рисунок 4 – Кошти, що надійшли за договорами про трансфер технологій та обсяг їх використання у період з 2014 по 2020 рік

Незважаючи на зменшення обсягу коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій у 2018 та 2019 роках і в цілому схильність цього показника до коливань, з ймовірністю 76,5 % можна говорити про тенденцію до збільшення загальної суми надходження коштів за договорами про трансфер технологій в аналізований період та у майбутньому (рис. 5).

Рисунок 5 – Динаміка зміни обсягу надходження коштів за договорами про трансфер технологій та лінійний прогноз їх надходження у майбутньому

Протягом 2014–2020 років на виплату винагороди авторам технологій було використано 51,87 млн грн з загальних 574,45 млн грн використаних коштів, які надійшли в ці роки за договорами про трансфер технологій. Найбільшу суму – 10,40 млн грн – винагороди авторам технологій виплачено у 2019 році, найменшу – 3,80 млн грн – у 2020 році (рис. 6). Слід відзначити, що протягом 2014–2019 рр. простежувалась динаміка збільшення обсягу використання коштів на виплату авторам технологій, але вочевидь поширення COVID-19 в Україні та світі мало істотний вплив саме на цю складову використання коштів, отриманих за договорами про трансфер технологій. В період дії карантинних обмежень наукові установи та ЗВО переважно реалізовували не готові технології, а результати наукових досліджень і розробок, які у своїй собівартості мають меншу частку коштів, призначених для виплати винагороди авторам технологій та/або їх складових.

Рисунок 6 – Обсяг використаних коштів, які надійшли з договорами про трансфер технологій та їх використання на виплату винагороди авторам технологій у період з 2014 по 2020 рік

Крім того, з 2020 року внаслідок змін несених до Порядку і напрямів використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 22.04.2013 № 300, МОН розпочало моніторинг обсягів коштів, використаних на виплату особам, які здійснюють трансфер технологій та/або їх складових. Зміни до постанови внесено з метою забезпечення ефективного моніторингу виплати підприємствами, установами, організаціями винагороди авторам технологій та / або їх складових та особам, які здійснюють їх трансфер; актуалізація напрямів використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету з урахуванням нових світових тенденцій у цьому напрямку.

Отже, у 2020 році на виплату винагороди особам, які здійснюють трансфер технологій та / або їх складових було використано 2,93 млн грн, що у 1,3 рази менше обсягу коштів, використаних на виплату винагороди авторам технологій та/або їх складових.

З огляду на динаміку обсягу використання коштів на виплату винагороди авторам технологій та з урахуванням, того, що показник 3,8 млн грн випадає з прогнозного ряду, з ймовірністю 85 % можна говорити про стійку тенденцію до зростання цих обсягів як в аналізованій період, так і у майбутньому (рис. 7).

Рисунок 7 – Динаміка зміни обсягу коштів, використаних на виплату винагороди авторам технологій та лінійний прогноз таких виплат у майбутньому

До 2020 року найбільша частка коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій використовувалась на наукові дослідження (найбільша частка у 2019 році – 54,14 %), які були частиною напряму використання коштів «Розвиток інноваційної діяльності та трансферу технологій». З 2020 року МОН припинено відстеження цього показника.

У 2020 році найбільшу частку коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій за напрямом використання коштів «Розвиток інноваційної діяльності та трансферу технологій» використано на проведення досліджень із створення і трансферу технологій та/або їх складових – 17,83 млн грн або 44,3 % від використаних коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій, найбільшу частку з яких було витрачено на патентні дослідження – 73 % (рис. 8).

Також, значні частки коштів було використано на проведення оцінки науково-технічного рівня технологій та/або їх складових як об'єкта комерціалізації – 5,12 млн грн або 12,7 %, закупівлю інструментів, обладнання та устаткування, необхідних для проведення тестування, прототипування, проведення експериментальних досліджень, створення та випробування дослідних зразків, виготовлення моделей – 7,11 млн грн або 17,6 % та проведення тестування, прототипування, експериментальних досліджень,

виготовлення моделі або дослідного зразка та здійснення їх випробування, сертифікації – 8,03 млн грн або 19,9 % (рис. 9).

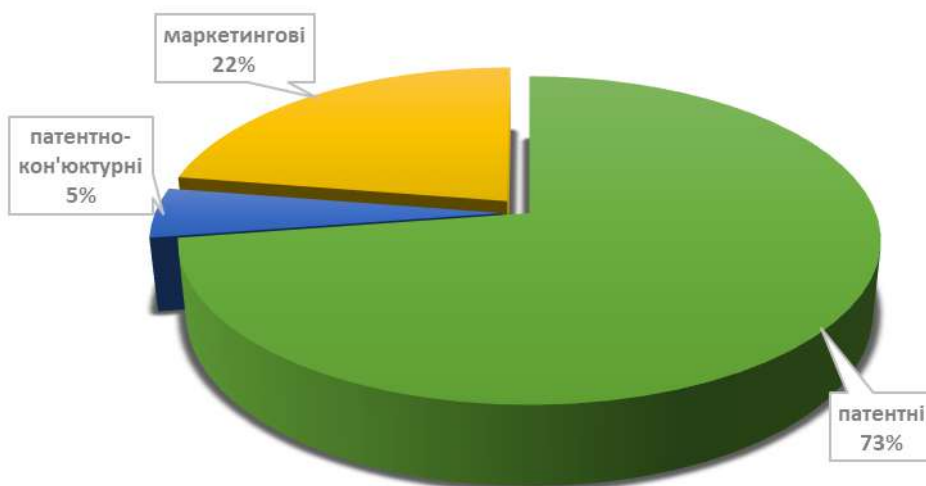

Рисунок 8 – Розподіл коштів за видами досліджень із створення і трансферу технологій та/або їх складових у 2020 році

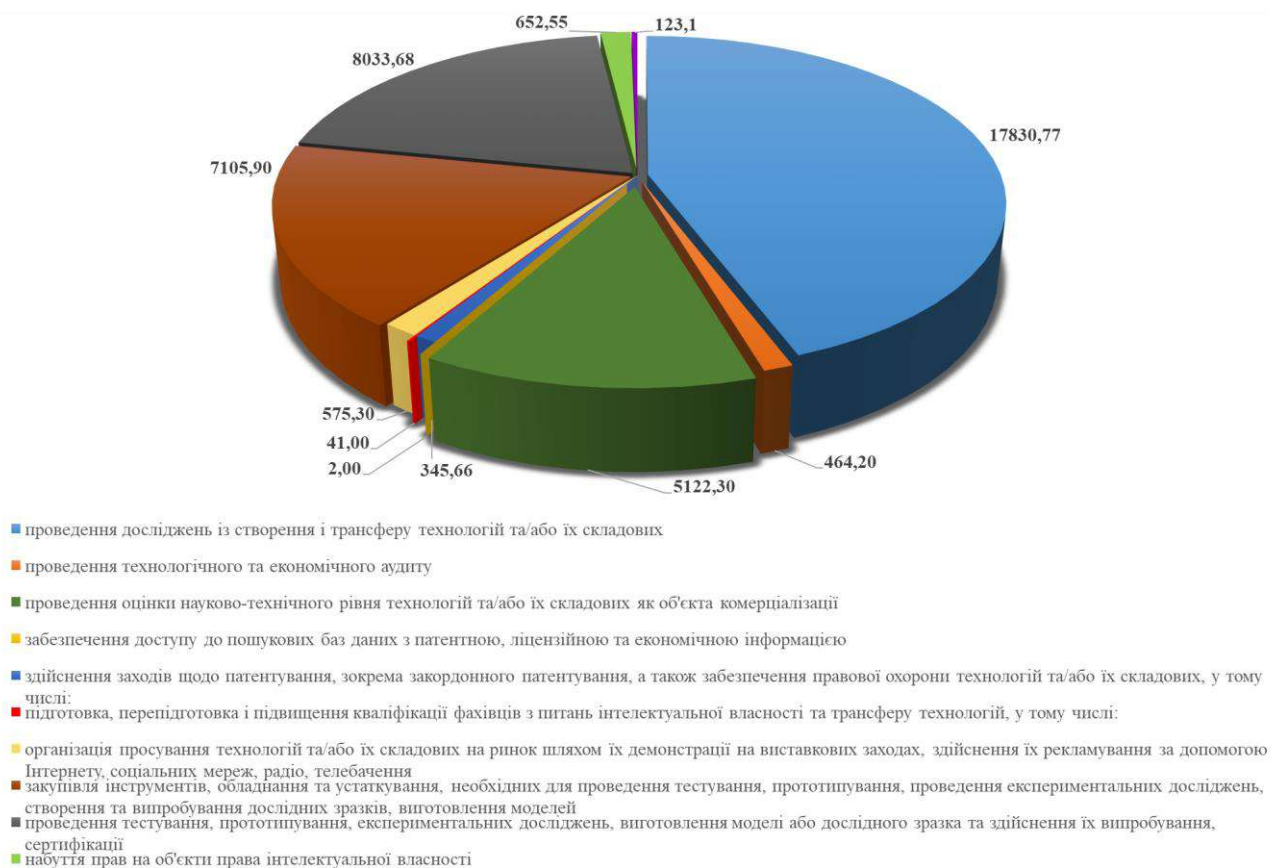

Рисунок 9 – Розподіл використання коштів за напрямками розвитку інноваційної діяльності та трансферу технологій у 2020 році

Слід зазначити, що у 2020 р. всі кошти, які було використано на здійснення заходів щодо патентування, зокрема закордонного патентування, а також забезпечення правової охорони технологій та/або їх складових було використано на здійснення цих заходів в Україні.

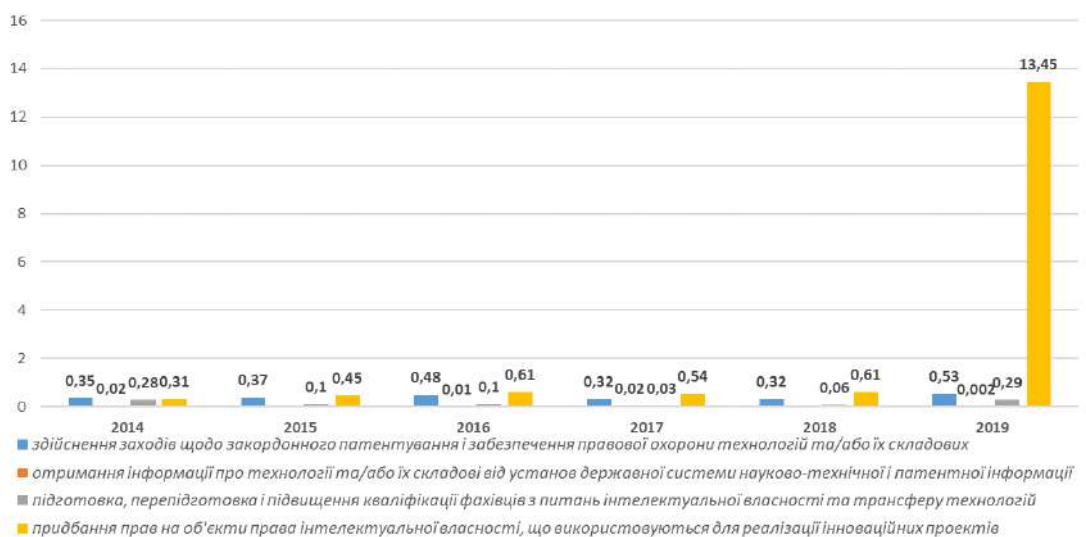
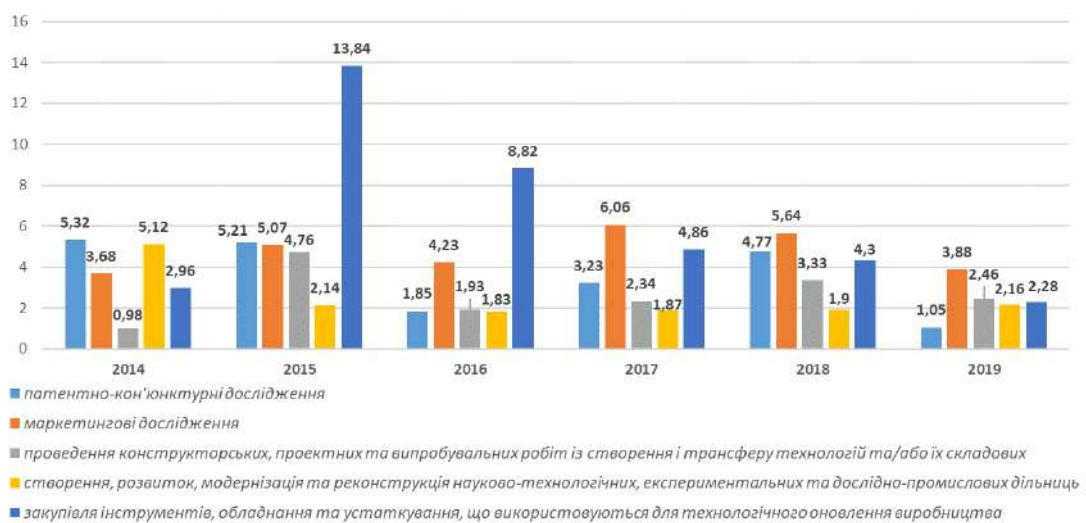
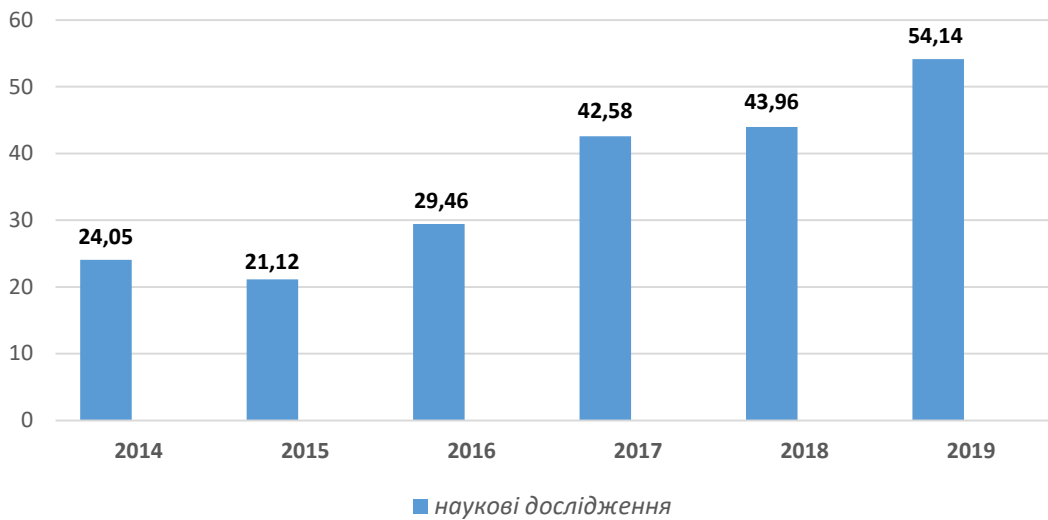

Рисунок 10 – Частка використання коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій за напрямками розвитку інноваційної діяльності та трансферу технологій, 2014–2019 роки

Динаміка зміни використання частки коштів, що надійшли за договорами про трансфер технологій за напрямками розвитку інноваційної діяльності та

трансферу технологій, які були чинними протягом 2014–2019 років представлена на рис. 10 і за всіма напрямками була майже сталою, за винятком придбання прав на об'єкти права інтелектуальної власності, що використовуються для реалізації інноваційних проектів, витрати на які у 2019 році істотно зросли і у 2020 році залишились на тому ж рівні.

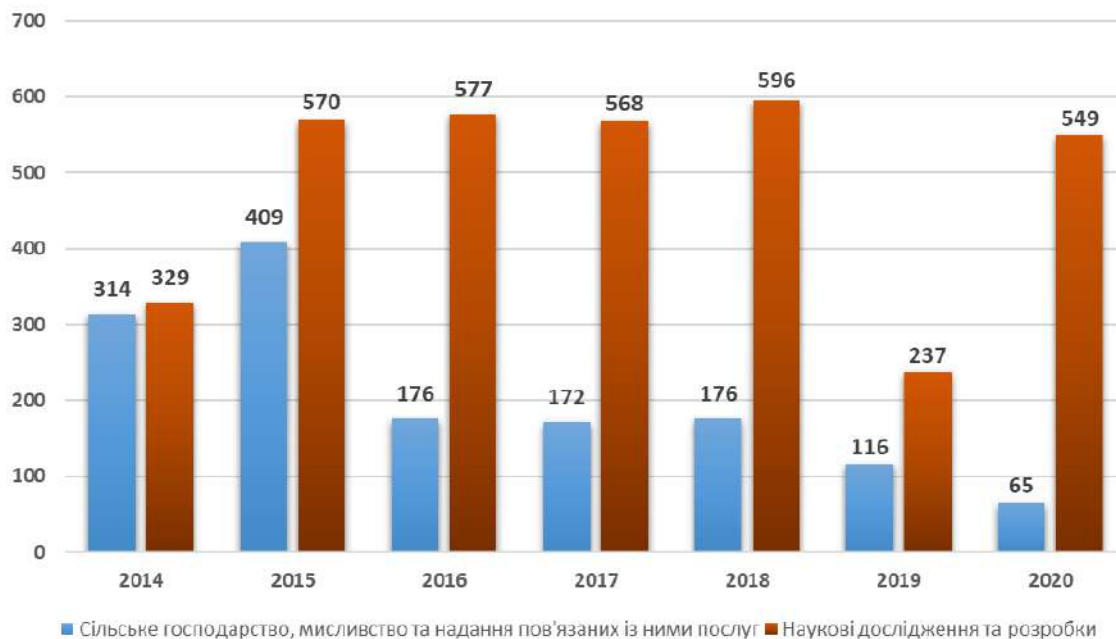

Рисунок 11 – Динаміка кількості технологій, які раніше не передавались організаціями-розробниками – власниками технологій за областю призначення у період з 2014 по 2020 роки

Рисунок 12 – Динаміка кількості технологій, які раніше не передавались організаціями-розробниками – власниками технологій за областю призначення у період з 2014 по 2020 роки

Протягом 2014–2020 років найбільша кількість технологій, які раніше не передавались організаціями-розробниками – власниками технологій за областю призначення належали до таких видів економічної діяльності: «Сільське

господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг» та «Наукові дослідження та розробки». Динаміка кількості переданих технологій за цими напрямками показана на рис. 11.

Також до 2020 року активно передавались технології у сфері «Виробництво харчових продуктів» (рис. 12), тоді як у 2020 році цей напрям трансферу впав у 2,5 рази. Позатим, порівняно з двома зазначеними вище видами економічної діяльності кількість технологій, переданих у сфері «Виробництво харчових продуктів» є набагато меншою.

Слід зазначити, що у 2020 році було передано дві технології за новим напрямом, який протягом досліджуваного періоду не фіксувався, «Діяльність у сфері оборони». Трансфер цих технологій було здійснено Міністерством оборони України.

Висновки. Аналіз інформації, отриманої від розпорядників бюджетних коштів, дає підстави стверджувати про наявність позитивної динаміки з використання коштів державного бюджету відповідно до Порядку і напрямів використання коштів, одержаних у результаті трансферу технологій, створених за рахунок коштів державного бюджету, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 22.04.2013 № 300, та Порядку здійснення контролю за виплатою винагороди авторам технологій та/або їх складових, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.05.2013 № 351.

Про це свідчать, зокрема, показники зростання обсягів коштів за укладеними договорами, збільшення середньої вартості одного договору про трансфер технологій.

Водночас, вартим уваги є нерівномірне поширення діяльності з трансферу технологій за різними видами економічної діяльності. Результати аналізу свідчать, що найбільша кількість технологій за відповідний період були передані за такими видами економічної діяльності (відповідно до КВЕД-2010), як «Наукові дослідження та розробки», «Сільське господарство, мисливство та надання пов'язаних із ними послуг», «Виробництво харчових продуктів». Натомість за іншими видами економічної діяльності кількість технологій, які передавалися за період 2014–2020 рр., є незначною, з огляду на що існує потреба в проведенні окремого дослідження щодо готовності реального сектору економіки впроваджувати технології, розроблені вітчизняними закладами вищої освіти і науковими установами за іншими напрямками економічної діяльності (окрім названих) та необхідних заходів для активізації діяльності з трансферу технологій, у тому числі, можливих змін у розподілі коштів на фінансування відповідних напрямів наукових досліджень.

Проте варто відзначити і появу нових напрямів трансферу технологій, таких як «Діяльність у сфері оборони» (Міністерство оборони України) та «Комп'ютерне програмування» (Національна поліція України).

Крім того, заслуговує на увагу зростання трансферу технологій у сфері гуманітарних та суспільних наук.